

tans coepit requirere opportuna sibi belli auxilia, quæ plurima ipse à Thuscis recepit, cui Massicus Princeps mille viros cum navibus dedit, quorum pars Clusum, pars Cosas habitabant. Horum etiam alii sagittarii, alii verò optimi erant bellatores. Venerabilis Pallas, cujus agmen optimum, & pulcherrimum, & decoris armis fulgebat, & in ejus navi Apollo auro depictus erat.

Populonia verò Mater sexcentos fortissimos dedit viros, ut ait Virgilius:

Sexcentos illi dederat Populonia Mater

Expertos bello juvenes, ast Ilba trecentos.

Quæ Insula Ilba præ ceteris metallis abundat.

Pisa autem Thuscis Civitas nobilissima dedit ei milites numero mille expertissimos, densos acie, atque horrentibus hastis, quibus Affilius Astronomicus, & Augur, futurorumque præscius princeps constitutus est. Quæ Civitas in Thuscis à Pelopide Tantali filio constructa est.

Si summarie tempora colligere volumus, ponamus primò, quod à Pelope Civitatis conditore usque ad destructionem Troje per ejus nepotem factam, potuerunt esse Anni circa CCC., & à destructione Troje usque ad Urbem conditam fuerunt Anni CCCCLIV. ut superius dictum est. Ab Urbe autem condita usque ad Christum Anni 752., ut ait Paulus Diaconus in Historiis Romanorum. Addamus Annos Domini secundum quod currunt, & tantum tempus erit quod Civitas Pisana condita est ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

*Explicit Liber de Origine Civitatis Pisane
compositus à Fratre Bartholomæo
de Sancto Concordio Ordinis
Predicatorum.*

Ab Adam usque ad Diluvium fuerunt An. 1242.

A Diluvio usque ad Abraham Anni 1174.

Ab Abraham usque ad Moysen Anni 450.

A Moysen usque ad Christum Anni 1639.

A Christo ad hodiernum diem 1270.

Ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum. Cum Venerabilis Dⁱ Ugo de Pisis Dei gratiâ Nicosensis Archiepiscopus in Romana Curia tempore Dⁱ Clementis Papæ IV. pro jure & libertate suæ Ecclesiæ conservandis adesset, inter alia scire cupiens veritatem adventus B^ei Petri Apostoli de Antiochia ad Urbem, in quo loco primò applicuerit citra Mare, cum de hoc ab hominibus veritas ferè ignoretur: comperto, per quos veritas sciri poterat, fecit inquirere à Thesaurariis Domini Papæ in Thesaurario secreta dicti negotii veritatem; & sic quemdam librum reperierunt, qui dicitur *Pantheon*, idest totum continens. Et verè totum universum, namque vetus & novum Testamentum in summa connectit; & à principio Mundi Patriarcharum, Prophetarum, Regum, Principum, Virorum Illustrum, Doctorum, & Auctorum Ecclesiasticorum, & Auctores, quos etiam secuti fuerant, scilicet Eusebium, Clementem Papam Primum, Dionysium Areopagitam, Origenem, Hieronymum, Augustinum, Orosium, Ege-sippum, Strabonem, Plinium, & Solinum de

(1) Pantheon continuatur per varios utque ad tempora Gregor. VIII. Ugo Historiam prædictam ex eodem depromsit tempore Clem. Pap. IV.

Mirabilibus, & Suetonium de Vita Imperatorum; & alios multos, etiam Perforum, Assyriorum, Græcorum, Magni Alexandri, Romanorum Imperatorum genealogiam, processus, & fines omnium, mutationes temporum, & Provinciarum usque ad tempora Dⁱ Papæ Gregorii, & Fyderici Romanorum Imperatoris Primi, Chronicam Romanorum Pontificum, & Imperatorum contemporaneorum ipsorum à tempore Christi usque ad dictum tempus. Inter alia, quæ continentur in eodem Libro, qui *Pantheon* appellatur, inventum est in trigesima prima parte in Rubrica de Consecrationibus Altarium circa medium sic scriptum.

Beatus Petrus Apostolus primum Altare lapideum in Italia erexit, statim cum transfretavit, circa litora Pisanorum, ubi hodie est Ecclesia Sancti Petri ad Gradus, quod Papa Clemens Primum consecravit, qui dum illud Chrismate illiniret, tunc de ipsius Papæ naribus aliqua gutta sanguinis destillaverunt super ipsam Altaris Mensam marmoream; & ille sanguis in eodem marmore usque hodie ita recens apparet, sicut nobis videntibus ibi cecidisset, & habetur in magna veneratione. Hanc Scripturam supradictus Dominus Archiepiscopus exemplavit, & exemplatam secum detulit sui sigilli munimine in testimonium roboratam Anno Dominicæ Incarnationis 1267. (1) Mense Januarii.

Sermo Sⁱ Ididori de Sⁱ Petro Apostolo.

Simon Petrus filius Johannis, frater Andreæ ortus Vico Bethsaida Provincia Galilee, quæ est juxta Stagnum Genesareth, cujus prima vocatio Barthionas, directa generatione Petrus in Christo Ecclesiæ fundamentum est, Cephas Corporis Christi & Princeps, & caput est. Simon Johannis Virginitatis generatio incorrupta est, & eligitur Primus, nec immerito, quia Apostolorum Princeps est, Confessor Filii Dei, primus Discipulus, Pastor humani generis, Ecclesiæ Clavicularius Regni, Amator Domini, atque negator, confitendo laudatus, presumendo elatus, negando lapsus, lachrymando purificatus, confessione probatus, & passione coronatus. Cujus nomen ex opere datur, titulus ex merito potestatis imponitur. Hic in Galatia, Pontò, Cappadocia, Bithynia, Asia, atque Italia eum prædicavit, atque harum virtutum signis effulsit. Pendulo gressu fervidum Mare calcavit; præteriens umbra sua mortuos suscitavit, claudis pristinum reitavit officium, Paralyticis arida membra in proprium reformavit statum, in Ecclesia defunctam viduam suscitavit, Ananiam, & Saphiram reos perfidie mortis animadversione damnavit, Simonem etiam Magicis artibus Cælum æreum ascendente ad terram elisit. Hic, postquam Antiochenam Ecclesiam fundavit, sub Claudio Cæsare contra eundem Simonem Magum Romam, Domino sibi jubente, perrexit; sed divina cooperante gratia devenit Pisas, prius tamen in Arni flumine; & quia hyems imminerebat, ibi hyemare disposuit, in quo loco cum per sex menses moram fecisset, ad gradus maris Ecclesiam construxit, quæ postea in ejus nomine à Clemente Episcopo est dedicata. Deinde multis comitantibus Discipulis,

circ. Ann. 1257. vel, ut aliis placet, 1267. uti ex MS. Codice Pisani Senatus colligitur in principio ejusdem paulò post.

¶ qui dum cantu Johannem habens tertius instat oraculum